

**Sygn. akt I ACz 107/18**

## POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2018 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Halina Zarzeczna (spr.)

Sędziowie: SA Tomasz Żelazowski

SA Agnieszka Sołtyka

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2018 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa L. P.

przeciwko R. P.

o ustalenie

w przedmiocie skargi powoda L. P. o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. I C 377/15 toczącego się przed Sądem Okręgowym w Koszalinie, zakończonego wyrokiem z dnia 28 lutego 2017 r.

na skutek zażalenia powoda

od postanowienia Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 5 grudnia 2017 roku

sygn. akt I C 559/17

**postanawia:**

I. **oddalić zażalenie;**

II. **ustalić, że niewuiszczone koszty sądowe w postępowaniu zażaleniowym ponosi Skarb Państwa.**

SSA Tomasz Żelazowski SSA Halina Zarzeczna SSA Agnieszka Sołtyka

**Sygn. akt I ACz 107/18**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 5 grudnia 2017 r., wydanym w sprawie o sygn. I C 559/17, odrzucono skargę powoda o wznowienie postępowania. Uzasadniając powyższe orzeczenie Sąd I instancji wskazał, że mając na uwadze datę złożenia skargi – 10 listopada 2017 r., uznano, iż została ona złożona po ustawowym terminie 3 miesięcy, o którym mowa w art. 407 § 1 k.p.c. Zwrócono uwagę, że wyrok wydany w sprawie o sygn. I C 377/15 uprawomocnił się z dniem 30 marca 2017 r., a więc zdaniem Sądu termin na wniesienie skargi o wznowienie upłynął z dniem 30 czerwca 2017 r. Sąd podkreślił, że mając na uwadze treść skargi i zawarte w niej zarzuty nie jest możliwe przyjęcie innego terminu na wniesienie skargi.

Ponadto Sąd meriti zważył, że skarga nie została oparta na żadnej z ustawowych podstaw, co także powoduje konieczność jej odrzucenia. Zwrócono uwagę, że skarżący L. P. wprawdzie powołuje się w skardze na podrobienie oświadczenia ojca E. P. z dnia 03 sierpnia 2007 r., twierdząc że jest ono fałszywe, ale Sąd miał na uwadze, że w toku

sprawy I C 377/15, oświadczenie to było znane obu stronom oraz sądowi i stanowiło przedmiot oceny sądu, który ustalał czy podpis złożony na tym oświadczeniu jest autentycznym podpisem E. P..

Dalej Sąd I instancji zaznaczył, że w sprawie I C 377/15 przedmiotem badania było także czy to oświadczenie nie zostało złożone przez E. P. pod wpływem groźby bezprawnej bądź w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Sąd wspomniał jednocześnie, że środkiem dowodowym do dokonania tych ustaleń były dwie opinie biegłych sądowych z zakresu badania pisma ręcznego, który to biegły jednoznacznie wskazał, iż znajdujący się pod oświadczeniem z dnia 3 sierpnia 2007 r. podpis należy do E. P., zaś biegły lekarz psychiatra stwierdził, że E. P. nie był chory psychicznie ani upośledzony umysłowo oraz brak jest dowodów (dokumentacji medycznej) aby uznać, iż oświadczenie z dnia 3 sierpnia 2007 r. złożony w stanie całkowitego zniesienia świadomego czy swobodnego powzięcia decyzji czy wyrażenia woli.

W ocenie Sądu Okręgowego skarżący w skardze w zasadzie wyraził jedynie swoje niezadowolenie z treści wyroku z dnia 28 lutego 2017 r. Nie powołał jednak żadnych nowych nieznanymi w toku sprawy I C 377/15 okoliczności czy dowodów. Zaznaczono, iż brak akceptacji tego wyroku nie może być podstawą wznowienia postępowania, albowiem środkiem prawnym do podważenia wyroku sądu, z którym strona się nie zgadza, jest apelacja.

Na koniec Sąd I instancji wspominał, że L. P. domagał się już wznowienia niniejszego postępowania, zaś treść uprzedniej skargi jest zbliżona do tej wniesionej w niniejszej sprawie.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł skarżący L. P., zaskarżając orzeczenie w całości. Jednocześnie skarżący wskazał, że Sąd Okręgowy w postępowaniu rozpoznawczym pominął treść przedłożonych przez powoda dokumentów, co doprowadziło Sąd do wydania błędnego orzeczenia.

#### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Zażalenie powoda L. P. jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Podkreślenia na wstępie niniejszych rozważań wymaga, że złożone przez skarżącego zażalenie stanowi w przeważającej treści literalne powtórzenie argumentów samej skargi o wznowienie postępowania, do których w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia odniósł się Sąd Okręgowy. Tego rodzaju sposób sporządzenia środka odwoławczego, polegający - zamiast (w zasadniczej części) na polemice z motywami poddanego kontroli odwoławczej orzeczenia - na ponowieniu już prezentowanych i poddanych osądowi racji, stwarza istotne trudności poznawcze w zakresie ustalenia, w czym skarżący upatruje rzeczywistej jego wadliwości. L. P. nie odnosi swoich twierdzeń do właściwych fragmentów materiału procesowego, które miałyby wskazywać na opisywane wadliwości postępowania skargowego, a jedynie odwołuje się do postępowania dowodowego prowadzonego w sprawie o sygn. I C 377/15, którego domaga się wznowienia. Już to czyni zażalenie bezzasadnym. Bez względu na powyższe zgodzić się należy z Sądem Okręgowym, że skarga o wznowienie postępowania podlegała odrzuceniu na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że stosownie do unormowania zawartego w art. 407 § 1 k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym, licząc od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. W kontekście przywołanej normy podzielić należy stanowisko Sądu I instancji, że skarga L. P. została złożona po upływie przepisanej terminu. Zwrócić bowiem należy uwagę, że analiza uzasadnienia skargi jednoznacznie wskazuje, iż L. P. o okolicznościach podnoszonych w skardze miał wiedzę już w toku postępowania rozpoznawczego (prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Koszalinie, pod sygn. I C 377/15). Zatem nawet jeśli przyjąć, że powód o podstawie wznowienia dowiedział się dzień po uprawomocnieniu się wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 28 lutego 2017 r., a mianowicie w dniu 31 marca 2017 r., to trzymiesięczny termin do wniesienia skargi upłynął z końcem dnia 31 maja 2017 r. Tym samym wniesienie skargi w dniu 10 listopada 2017 r. nastąpiło z uchybieniem ustawowego terminu, co z kolei uzasadniało odrzucenie skargi L. P. jako spóźnionej.

Wyczerpując jednak argumentację wskazania wymaga także i to, że L. P. nie oparł skargi na ustawowej podstawie, co z kolei czyni ją niedopuszczalną. Przypomnieć bowiem należy, że przesłanki, na podstawie których można żądać

wznowienia postępowania określone zostały w przepisach art. 401 k.p.c., art. 401<sup>1</sup> k.p.c., art. 403 k.p.c. i są nimi następujące okoliczności: w składzie sądu uczestniczyła osoba nieuprawniona, orzeczał sędzia wyłączony z mocy ustawy, a strona przed uprawomocnieniem się wyroku nie mogła domagać się wyłączenia, strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, nie była należycie reprezentowana, wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania, Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym albo na skazującym wyroku karnym, następnie uchylonym, wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa, po wydaniu wyroku wykryto takie okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu lub też wykryto prawomocny wyrok dotyczący tego samego stosunku prawnego, a także w przypadku, gdy na treść wyroku miało wpływ postanowienie niekończące postępowania w sprawie, wydane na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, uchylone lub zmienione zgodnie z art. 416<sup>1</sup> k.p.c.

Katalog podstaw do wznowienia postępowania został przez ustawodawcę wyliczony w sposób enumeratywny, co oznacza, że niemożliwym jest oparcie skargi na innej podstawie niż wynika to z powyżej przywołanej podstawy. Podkreślenia przy tym wymaga, że nawet sformułowanie przez skarżącego podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 k.p.c. nie oznacza jeszcze oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli z uzasadnienia skargi wynika, że wskazywana podstawa nie zachodzi. Skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nie odpowiadający ustawie, ale także wówczas, gdy wskazane w niej okoliczności wskazują, że w rzeczywistości podstawa ta nie występuje (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 roku, III CSK 56/07, Lex nr 334985; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2015 roku, V CZ 76/15, Lex nr 1996846; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2016 roku, I CZ 134/15, Lex nr 2020487).

W niniejszej sprawie skarżący zasadność skargi o wznowienie postępowania upatrywał w ziszczeniu się przesłanek z art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. oraz art. 403 § 2 k.p.c.

W kontekście zaistnienia przesłanki do wznowienia postępowania z art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. L. P. podnosił, że wyrok w sprawie o sygn. I C 377/15 został wydany w oparciu o dokument podrobiony, albowiem E. P. nie był obecny przy zawarciu umowy z dnia 3 sierpnia 2007 r., zaś podpis E. P. podrobił R. P.. W ocenie Sądu Apelacyjnego przytaczana w skardze okoliczność nie stanowi podstawy z art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. Podkreślić bowiem należy, że przedmiotem postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Koszalinie, pod sygn. I C 377/15, było ustalenie nieważności wskazanej umowy, zaś okoliczności aktualnie przywoływane przez skarżącego były podstawą wydania wyroku. Zatem skoro to przedmiotem procesu, którego wznowienia domaga się skarżący, było ustalenie nieważności umowy z dnia 3 sierpnia 2007 r., to zasadności wznowienia postępowania L. P. nie może wywodzić z tych samych okoliczności. Marginalnie zauważyć należy, że postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie o sygn. I C 377/15 wykazało, że podpis złożony pod umową z dnia 3 sierpnia 2007 r. został nakreślony przez E. P..

Co zaś się tyczy drugiej, powołanej przez skarżącego, przesłanki do wznowienia postępowania wskazać należy, iż zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. podstawą wznowienia postępowania może być późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych i środków dowodowych. Zgodnie z utrwaloną wykładnią przepisu art. 403 § 2 k.p.c. zwrot „późniejsze wykrycie środków dowodowych” oznacza powzięcie wiadomości w sposób umożliwiający powołanie się na nie po raz pierwszy, zatem dotyczy tylko takiej sytuacji, gdy strona nie miała obiektywnej możliwości powołania się na dowód w toku wcześniejszego postępowania (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 6/12, niepubl., z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 137/11, niepubl., z dnia 9 września 2011 r., I CZ 49/11, niepubl., z dnia 26 stycznia 2011 r., II CZ 180/10, niepubl., z dnia 16 czerwca 2010 r., I CZ 27/10, niepubl., z dnia 24 czerwca 2009 r., I CZ 32/09, niepubl., z dnia 12 września 2007 r., I CZ 105/07, niepubl.).

Podstawa z art. 403 § 2 k.p.c. wymaga nie tylko tego, aby fakty bądź środki dowodowe istniały już w trakcie postępowania, którego dotyczy wnioski o wznowienie, ale także, aby w owym czasie strona nie mogła z nich skorzystać.

Brak możliwości skorzystania nie jest zaś równoznaczny z niezgłoszeniem tych faktów lub dowodów, lecz wymaga wykazania obiektywnych przeszkód ich przedstawienia (por. postanowienie SN z dnia 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt II CZ 31/13, Lex nr 1378529). Nie odnosi się to pojęcie do okoliczności i dowodów jawnych a tylko niedostrzeżonych przez stronę lub takich dla których istniała obiektywna możliwość powołania ich, a tylko na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego przywołane przez skarżącego dowody, nie mogły być uznane za mogące stanowić podstawę wznowienia. Przede wszystkim zauważyć należy, że L. P. powołując się na „nowe” dowody przedłożył dokumenty, które znajdowały się w aktach postępowania o sygn. I C 377/15 i podlegały ocenie sądu w postępowaniu rozpoznawczym. Zaakcentowania zatem wymaga, iż zgłoszone w skardze zastrzeżenia skarżącego dotyczące podnoszonych nieprawidłowości w przeprowadzaniu postępowania dowodowego i oceny dowodów nie stanowią ustawowej podstawy wznowienia postępowania. Niedopuszczalna jest bowiem kontrola prawomocnego orzeczenia tylko dlatego, że strona jest niezadowolona z treści wyroku, czy poczynionej przez sąd oceny poszczególnych dowodów.

Reasumując, Sąd Apelacyjny uznał, że z uzasadnienia skargi w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że skargi nie oparto na ustawowej przyczynie wznowienia. W tym stanie sprawy skarga o wznowienie postępowania na mocy art. 410 § 1 k.p.c. podlegała odrzuceniu na posiedzeniu niejawnym.

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie oddalił, o czym orzekł w punkcie I sentencji postanowienia.

W punkcie II Sąd stwierdził, iż nieuiszczone koszty sądowe ponosi Skarb Państwa. Powód przegrał postępowanie zażaleniowe i z tego względu co do zasady winien ponieść jego koszty. Nie dotyczy to jednakże kosztów sądowych, jakie pozostały w sprawie nieuiszczone. W przedmiotowej sprawie pozwany został zwolniony od ponoszenia kosztów sądowych w całości. Przedmiotowe zwolnienie nie zostało cofnięte, a tym samym brak było podstaw do obciążania powoda kosztami sądowymi na mocy art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

SSA Tomasz Żelazowski SSA Halina Zarzeczna SSA Agnieszka Sołtyka